

Wprowadzenie

Język jako żywy twór nieustannie ewoluuje, odzwierciedlając przeobrażenia zachodzące w różnych sferach i dziedzinach życia człowieka. We wszystkich zatem płaszczyznach językowych znajdujemy odbicie aktualnych przemian cywilizacyjnych, społecznych i kulturowych, co zawsze stanowi dla językoznawców niezwykle ciekawy obszar badawczy oraz interesujący przedmiot oglądu naukowego.

Publikacja, którą oddajemy do rąk Czytelnika, jest monografią wieloautorską powstałą jako rezultat refleksji naukowej międzynarodowego zespołu badaczy nad współczesnymi problemami języków słowiańskich. Zamieszczone w niej teksty prezentują zagadnienia z obszaru Słowiańszczyzny Zachodniej, Wschodniej i Południowej zarówno w ujęciu teoretyczno-metodologicznym, jak i empirycznym z wykorzystaniem bogatego materiału egzemplifikacyjnego. Są to zatem teksty o charakterze ogólnym i szczegółowym, także prace porównawcze, traktujące o wzajemnych słowiańskich kontaktach językowych.

W pierwszej części monografii, *Problemy współczesnej teolingwistyki*, autorzy podejmują rozważania nad dyskursem religijnym, wychodząc z przesłanki, że człowieka konstytuują trzy zasadnicze i wzajemnie przenikające się elementy: ciało, umysł i duch. Zwracają przy tym uwagę na fakt, że sfera duchowości jest bardzo istotną dziedziną życia ludzkiego. Analizowane przykłady języka rosyjskiego i serbskiego potwierdzają tezę o przenikaniu jednostek leksykalnych ze sfery duchowości do współczesnego języka ogólnego.

Zagadnienia leksykalno-semantyczne zostały zaprezentowane w drugiej części publikacji, *Badania nad leksyką i frazeologią*, w której autorzy objęli refleksją szereg aktualnych problemów współczesnych języków słowiańskich, takich jak analiza wycinka dyskursu naukowego, jakim jest struktura frazowa tytułów artykułów publikowanych w czasopismach naukowych, prowadząca w dalszej perspektywie do stworzenia korpusu konstrukcji frazowych występujących w czeszczyźnie w tym typie tekstu. Inne, przedstawione tu problemy dotyczą kolejnych szczegółowych zagadnień, takich jak funkcjonowanie choronimów na określenie państwa czeskiego, począwszy od nazw historycznych po neologi-

zmy, czy kontakty językowe z jednej strony słowiańsko-słowiańskie omawiane w oparciu o kontakty dwu blisko spokrewnionych języków i egzemplifikowane analizą funkcjonowania elementów języka słowackiego w czeszczyźnie mówionej, z drugiej strony słowiańsko-niesłowiańskie rozważane na przykładzie analizy kontrastywnej czesko-francuskiej grzeczności językowej. Tę część monografii zamykają studia językowo-kulturowe, poświęcone po pierwsze obrazowi Czech i Słowacji oraz ich mieszkańców w polskojęzycznych przewodnikach turystycznych, po drugie zaś wizerunkowi dziecka we frazeologii polskiej.

W trzeciej części publikacji, *Badania nad językiem tekstów kultury*, przedmiotem analizy są przykłady twórczości prozatorskiej i dramatycznej oraz piosenka. Zaprezentowana została m.in. ciekawa propozycja metodologiczna wyodrębniania z zasobów tekstowych Narodowego Korpusu Języka Polskiego wtrąceń narratorskich traktowanych jako metaoperatory narracyjne. Przybliżone zostały też najnowsze badania slawistyczne nad idiolektem w ujęciu lingwopersonologicznym, których przedmiotem jest osobowość językowa w sytuacjach kryzysowych. Analiza języka osobniczego skoncentrowana jest również na opisie sposobów przedstawiania w powieści wielojęzyczności i wielokulturowości wspólnot komunikacyjnych zamieszkujących polsko-wschodniosłowiańskie tereny pograniczne. Interesujące jest także nowe spojrzenie na tekst kultury, jakim jest piosenka, z perspektywy polskiego bohemy i wokalisty oraz porównanie stopnia trudności wokalnego wykonania dwu wersji językowych piosenki (polskiej i jej tłumaczenia na język czeski).

Monografię zamyka część poświęcona zagadnieniom dialektologicznym, w której podjęto refleksję nad aktualnymi problemami metodologicznymi współczesnej dialektologii, zwracając uwagę na wpływ socjolingwistyki na obecny kształt eksploracji w ramach tej dyscypliny i ukształtowanie unikatowego kierunku badań socjodialektologicznych.

Autorzy i redaktorzy tomu mają nadzieję, że przedstawione w monografii teksty staną się impulsem do dalszych dociekań naukowych i źródłem inspiracji do kontynuowania badań nad językami słowiańskimi wobec wyzwań współczesności, jakie przed nimi stoją.